

Коммунальное хозяйство городов

водок.

В целях автоматизации этих функций в программе предусмотрено создание схем закрытия бухгалтерских счетов, изменения и удаления существующих схем. В программе установлены средства обеспечения ограничения допуска персонала к данным в соответствии с функциональными обязанностями. Программа «Закрытие бухгалтерских счетов» является одним из модулей программного комплекса автоматизации бухгалтерского учета. Являясь многопользовательской и разработанная согласно концепции вычислений «клиент-сервер», программа «Закрытие бухгалтерских счетов» позволяет одновременно работать с базой данных большому количеству операторов.

Таким образом, при положительной апробации системы ее можно применять на предприятиях коммунального хозяйства, которые имеют несколько и более структурных подразделений.

1.Бутинець Ф.Ф. та ін. Інформаційні системи бухгалтерського обліку. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.

2. Ивахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи. – Житомир: АСА, 2001. – 416 с.

3.Кондрашова С.С. Інформаційні технології в управлінні. – К.: МАУП, 2005. – 372 с.

4.Ивахненко С.В. Классификация программного обеспечения учета и контроля // Бухгалтерский учет и аудит. – 2006. – № 7. – С.55-65.

Получено 18.06.2007

УДК 657.6

В.Ю.ЛІСІНА, канд. екон. наук

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВІТЧИЗНЯНОМУ АУДИТІ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

Розглядаються сучасні тенденції застосування комп'ютерних інформаційних систем згідно з Міжнародними стандартами аудиту. Визначено основні проблеми та перспективи використання інформаційних технологій. Наведено пропозиції для ефективного використання інформаційних технологій в аудиторській діяльності.

З огляду на об'єктивну необхідність застосування інформаційних технологій та комп'ютерної техніки в бізнесі, насамперед, у сфері управління бізнесом, все більш актуально постає питання комп'ютеризації аудиторської діяльності.

Критерієм якості при проведенні аудита вважається, у першу чергу, виконання аудиторами вимог Міжнародних стандартів аудита, що пов'язане із збільшенням трудовитрат аудиторів, збором додаткової ін-

формації, документуванням процесу перевірки.

У такій ситуації підвищення ефективності аудиторської роботи неможливо без використання комп'ютерних технологій, які сьогодні в принципі можуть використовуватись протягом всього процесу аудиту: на етапах планування та організації аудиту, контролю, підготовки та обґрунтування аудиторського висновку.

Слід відмітити, що широке застосування комп'ютерних інформаційних систем (КІС) в управлінні підприємствами, з одного боку, впливає на проведення аудиторських перевірок, а з іншого – потребує проведення аудиту з використанням комп'ютерної техніки та комп'ютеризованих методів. Сьогодні аудитор повинен враховувати не лише вплив КІС на проведення аудиту, а й здійснювати перевірку в умовах функціонування управлінських КІС, що включають в собі і підсистеми ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності. В зв'язку з цими технологічними змінами зазнали змін і Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики, видання 2006 р. (МСА). Так, МСА 401 та ПМПА 1001-1003, 1008, 1009 з тексту нового видання МСА виключені. Положення та коментарі щодо проведення аудиту в умовах КІС тепер містяться майже в кожному МСА. Та головне, змін зазнала сама концептуальна основа МСА: МСА 120 «Концептуальна основа Міжнародних стандартів аудиту» з грудня 2004 р. відкликано, а введено в дію Міжнародну концептуальну основу завдань з надання впевненості (далі – Концептуальна основа) [4]. Дія цієї Концептуальної основи поширюється на завдання з аудиту та огляду історичної фінансової інформації і на завдання з надання впевненості, інші ніж аудит чи огляд історичної фінансової інформації. До останнього типу завдань відноситься досить велика кількість завдань залежно від їх предмету. Зокрема, предметом завдань з надання впевненості можуть бути: системи та процеси (наприклад, система внутрішнього контролю підприємства або система інформаційних технологій); поведінка (наприклад, корпоративне управління, відповідність законодавству, управління людськими ресурсами і т.п.).

За новою структурою МСА виконання завдань з аудиту регламентується, як відомо, Міжнародними стандартами аудиту (МСА 100-999), завдань з огляду – Міжнародними стандартами завдань з огляду (МСЗО 2000-2699), завдань з надання впевненості, інших ніж аудит чи огляд, – Міжнародними стандартами завдань з надання впевненості (МСЗНВ 3000-3699). Надання супутніх послуг, які не відносяться до завдань з надання впевненості, здійснюється відповідно Міжнародних стандартів супутніх послуг (МССП 4000-46990). МСА, МСЗО, МСЗНВ та МССП разом іменуються Стандартами завдань РМСАНВ (Ради з

міжнародних стандартів аудиту та надання впевненості). У західній практиці послуги, що надаються аудиторськими фірмами і які не регламентовані Стандартами завдань РМСАНВ, називаються іншими послугами, що не належать до аудиторських послуг («неаудиторськими послугами»). До останніх, як правило, відносяться послуги з: ведення обліку та підготовки фінансової звітності; оподаткування; розробки та впровадження інформаційних технологій; оцінювання; організації внутрішнього аудиту клієнта; представництво інтересів клієнтів у правовідносинах з третіми особами, в тому числі в судових органах і т.п. [5, 6].

Враховуючи відмічені нововведення, поняття «комп'ютеризація аудиторської діяльності» повинно включати застосування комп'ютеризованих інформаційних технологій до всіх завдань з надання впевненості та супутніх послуг. Комп'ютеризація аудиторської діяльності повинна передбачати розробку та впровадження в аудиторську практику таких програмних продуктів, які б забезпечували автоматизацію виконання завдань з надання впевненості щодо різних предметів перевірки та супутніх послуг згідно МСА та включали в собі можливості експертних систем.

На сьогодні аудиторські фірми розробили і використовують спеціальні інформаційні системи, орієнтовані на внутрішню регламентацію аудиторської діяльності із застосуванням внутрішньофірмових і Міжнародних стандартів. Однак, ринок аудиторського програмного забезпечення в Україні тільки починає розвиватися.

Слід зазначити, що професійними організаціями та безпосередніми користувачами на шляху впровадження використання комп'ютерної техніки і технології в контролі та аудиті вбачаються певне коло проблемних питань, серед яких виділяють наступні:

1. Низький рівень розвитку аудиторського ринку, викликаний незначним періодом його становлення.

2. Аудит фінансової звітності згідно з міжнародними стандартами аудиту багато в чому має за основу так зване «професійне судження» аудитора, яке ґрунтується на його досвіді та інтуїції. Бездумна комп'ютеризація аудиту при цьому може призвести до такої його автоматизації, яка потягне за собою ряд помилок при проведенні аудиту [2].

3. Ризики, пов'язані з використанням комп'ютерних систем обробки даних, можуть бути значними. При цьому ймовірність неправильної обробки даних чи втрати частини інформації стає реальною загрозою правильності аудиторського висновку [2].

4. Розробка аудиторського програмного забезпечення є досить важким процесом, який потребує значних фінансових витрат [1].

5. Низький рівень комп'ютерної грамотності користувачів.

6. Різна галузева спеціалізація клієнтів аудиторських фірм, що при динамічно мінливому законодавстві не дозволяє зробити деталізоване настроювання спеціалізованих систем на «всі випадки життя».

7. Ряд методичних проблем, зокрема, необхідність розроблення методичних підходів реалізації трансформаційних процедур перетворення фінансових звітів по заданих форматах, не розголошуючи при цьому комерційну таємницю тих аудиторів, які вже виконують подібні замовлення й знають, як цю роботу виконувати.

Безумовно, аудитори не заперечують користі автоматизації. Проте характерно, що при розмові з українськими аудиторами щодо автоматизації їх діяльності вони часто кажуть: «в майбутньому», «в перспективі». Опитування, проведені серед російських аудиторів щодо використання в їх роботі програмних продуктів, також показали, що одним з головних інструментів аудитора, як і раніше, залишаються Word і Excel [7].

В Україні стан справ з упровадженням сучасних технологій в аудит значно гірший. Це підтверджує той факт, що навіть в Росії вже з'явилося до десятка спеціалізованих аудиторських програмних продуктів місцевої розробки, а в Україні – жодного.

Проте, конкуренція, що посилюється в аудиторсько-консалтинговому бізнесі, вже змушує компанії знаходити нові шляхи підвищення ефективності організації та рентабельності діяльності. Неабияку роль у цьому буде відведена й пошуку шляхів рішення підвищення ефективності діяльності, якості надаваних послуг за допомогою застосування спеціалізованих програмних засобів. Пройде ще небагато часу, і аудитори вже не будуть представляти свою роботу без їхнього застосування.

Отже, до основних перспектив розвитку програм по автоматизації аудиторської діяльності слід віднести: продовження інтеграції з системами бухгалтерського обліку; створення майстра по настроюванню користувачами алгоритмів формування бухгалтерської й податкової звітності на основі імпортованих даних бухгалтерського обліку; вбудовування й регулярне відновлення методології аудита в частині робочих документів аудитора, бази потенційних (типових) порушень; вбудовування можливості опису бізнес-процесів клієнта [3].

Більше того, слід відзначити деякі пропозиції, які висувалися до професійних громадських та контролюючих організацій щодо використання інформаційних технологій в аудиторській діяльності:

- з метою зниження аудиторських ризиків і підвищення якості аудита необхідно аудиторській громадськості об'єднати зусилля у

фінансуванні розробок по створенню програмного продукту для аудиторів, у першу чергу, для виконання завдань по наданню впевненості в інформаційних системах об'єктів аудиту;

- бажано організувати широку пропагандистську кампанію в ЗМІ щодо необхідності якнайшвидшого освоєння аудиторами інформаційних технологій для підвищення ефективності аудиторської діяльності й з конкурентних переваг на ринку аудиторських послуг;
- з метою підвищення якості аудиторських послуг необхідно організувати підвищення кваліфікації аудиторів у сфері аудита інформаційних технологій (поза програмою обов'язкової сертифікації).

Таким чином, можна зробити висновок, що використання інформаційних технологій є не тільки актуальним завданням і найважливішим фактором успішної роботи аудитора, а іноді й необхідною умовою її виконання. Українські компанії повинні твердо усвідомити, що тільки якнайшвидше освоєння потенціалу засобів інфраструктури інформаційних технологій дозволить їм одержати необхідні конкурентні переваги в боротьбі на вітчизняних і закордонних ринках.

1.Івахненко С.В. Комп'ютерний аудит: контрольні методики і технології. – К.: Знання, 2005. – 286 с.

2.Івахненко С.В. Інформаційні технологи в організації бухгалтерського обліку та аудиту. – К: Знання-прес, 2003 р. – 349 с.

3.Інформаційні технології в обліку та аудиті. Аудит інформаційних технологій // Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 24-25 листопада 2006 р. – Харків, 2006. – 213 с.

4.Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Видання 2006 року. – К.: ТОВ „ІАМЦАУ „СТАТУС”, 2006. – 1152 с.

5.Подольский В.И., Щербакова Н.С., Комиссаров В.Л. Компьютерный аудит / Под ред. проф. В.И.Подольского. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 128с.

6.Регулювання у сфері бухгалтерського обліку та аудиту в ЄС та перспективи адаптації законодавства в Україні / За ред. С.Голова. – К.: Центр європейського та порівняльного права, 2005. – С. 248-249.

7.Работать напряженно или работать эффективно. Организация работы аудитора // http://consulting.ru/262mgmtl_1.

Отримано 18.06.2007

УДК 330:69.003

Ю.А.СИТНИК

Харьковская национальная академия городского хозяйства

ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ ПОДДЕРЖКА ДИАГНОСТИКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ НАДЕЖНОСТИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Рассматриваются теоретические подходы к содержанию и информационному